

Autosnelweg A3

A3

Sargans - Basel

- De Autobahn A3 is een Autobahn in Zwitserland.
- De snelweg vormt een oost-westroute door het noorden van het land, vanaf de Franse grens bij Basel via Zürich naar Sargans in het oosten van Zwitserland.

Routebeschrijving

- De Franse A35 vanuit Mulhouse en Strasbourg gaat bij St. Louis de grens met Zwitserland over, en komt zo als de Zwitserse A3 in de stad Basel.
- Basel is een grote stad met 166.000 inwoners en 731.000 in de agglomeratie die zich uitstrekt in de landen Zwitserland, Frankrijk en Duitsland.
- De A3 telt hier 2x2 rijstroken, en gaat vanaf de grens ondergronds door de stad Basel.
- De weg gaat over het onderste dek van een dubbeldeksbrug over de Rhein, en gaat daarna weer ondergronds verder tot de verzweigung Wiese met de A2.
- De A3 voegt dan in op de A2 voor een dubbelnummering.
- De A2 komt vanuit Freiburg en Karlsruhe, en loopt richting Luzern en Milaan.
- De A2 en A3 gaan dan opnieuw ondergronds, onder het station van Basel door, en steken daarna de Rhein opnieuw over.
- Aan de oostkant van Basel volgt een aansluiting met de J18 bij de verzweigung Hagnau, een expressweg naar Aesch.
- De A2/A3 loopt dan over een industriële zone naar het oosten, langs de rivier de Rhein.
- Bij de verzweigung Augst slaat de A2 af richting Bern en Luzern in het zuiden.
- De A3 gaat dan rechtdoor, parallel aan de grens met Duitsland.
- Even verderop, bij de verzweigung Rheinfelden volgt de aansluiting met de Duitse A861 die naar Lörrach terug voert.
- De A3 telt daarna ook 2x2 rijstroken en loopt op sommige plekken direct langs de Rhein, en dus de grens met Duitsland.
- Na Bad Säckingen draait de A3 wat naar het zuidoosten, verder van de grens met Duitsland, en komt door een heuvelachtig gebied zonder echt hoge punten.

- Bij Brugg steekt de snelweg de rivier de Aare over, en voegt daarna bij de verzweigung Birrfeld in op de A1 die vanuit Bern komt.
- Er volgt dan een dubbelnummering tot aan Zürich.
- Dit deel is behoorlijk druk en telt 2x3 rijstroken. Men bereikt dan de agglomeratie Zürich vanuit het westen.
- De A1 slaat hier bij het Limmattaler Kreuz af over de noordelijke bypass van Zürich, de A1H gaat rechtdoor naar het centrum, en de A3 slaat af naar het zuiden over de westring, samen met de A4 die vanuit de noordkant van Zürich komt.
- De westring ligt grotendeels in tunnels en telt 2x2 rijstroken.
- Bij de verzweigung Zürich-West slaat de A4 naar het zuiden af, richting Cham en Luzern, terwijl de A3 naar het oosten buigt, en sluit aan de zuidkant van Zürich aan op de oude A3 bij de verzweigung Zürich-Süd.
- De A3 loopt dan met 2x2 rijstroken naar het zuiden, langs de Zürichsee.
- Het gebied is dan al sterk heuvelachtig, maar de echte bergen liggen verder naar het oosten.
- De zuidoever van de Zürichsee is sterk verstedelijkt met talloze voorsteden, tot een flink eind buiten Zürich.
- Naar het oosten toe worden de bergen hoger, met toppen tot 2000 meter.
- Bij de verzweigung Reichenburg eindigt de A53 uit Uster, en de A3 loopt daarna door een dal naar de Walensee, een tweede langgerekt meer langs de snelweg.
- De omgeving van dit meer is veel bergachtiger dan de Zürichsee, met steile toppen rondom.
- De rijbanen splitsen zich hier, de rijbaan naar het oosten gaat grotendeels door een tunnel, de rijbaan richting westen loopt langs de steile oever van de Walensee.
- Na Walenstadt eindigt het meer, en gaat de A3 verder door een dal naar Sargans, waar de snelweg op de Verzweigung Sarganserland eindigt op de A13, de snelweg vanuit St. Margrethen richting Chur en Bellinzona.

Totaal 180 km Lang

De staat Zwitserland

Zwitserland is een bondsstaat die bestaat uit 23 kantons waarvan er drie zijn verdeeld in halfkantons (Basel, Appenzell en Unterwalden).

- De kantons hebben een eigen regering en een eigen parlement, de Kantonsraad (Grand conseil/Kantonsrat) waarvan de leden direct worden gekozen voor een periode van 4 jaar.
- De conservatieve kantons Nidwalden en Obwalden houden in plaats van een referendum nog steeds op de laatste zondag van april of de eerste zondag van mei een Landesgemeinde, een algemene bijeenkomst waarbij met handopsteken beslist wordt over kantonale aangelegenheden.
- De wetgevende macht berust bij het parlement van de bondsstaat, de Bondsvergadering (Assemblée Fédérale/Bundesversammlung), dat uit twee kamers bestaat: de Nationale Raad (Conseil National/Nationalrat) en de Statenraad (Conseil des États/Ständenrat), vergelijkbaar met resp. de Tweede en Eerste Kamer in Nederland.

 51 Verzweigung Sarganserland	13	> St. Margrethen	3
		> Bellinzona	

 50 Sargans	3
---	--

Sargans ± 4900 inwoners

- Sargans is een klein stadje in het Seeztal, de verbinding tussen het brede Rijndal en de Walensee.
- Het is een belangrijk verkeersknooppunt, maar er zijn toch ook enkele bezienswaardige bouwwerken.
- Erboven troont een van de fraaiste middeleeuwse burchten van Zwitserland, met het Museum Sarganserland, dat in 1984 tot Europees Museum van het jaar werd uitgeroepen.
- In Sargans vindt u ook de grootste kunstmatige Kletterwand van Zwitserland.
- Bij de plaatselijke VVV kunt u ook informeren naar een excursie door de ijzermijn van de Gonzen, de 1830 m hoge ertshoudende berg noordelijk van het stadje.
- De ertswinning werd in 1983 gestaakt, waarna de mijn is opengesteld voor het publiek.

A 49 Flums

Flums ± 4800 inwoners

- Flums is een groot dorp, gelegen in het Sarganserland (het verbindingsstuk tussen Walensee en Rijndal) ter zijde van de autosnelweg naar de Walensee, aan het begin van het mooie Schilstal.
- Uit de St. Jakobskapelle is het oudste bekende gebrandschilderde raam uit Zwitserland afkomstig: men kan de kopie hier bewonderen, het origineel bevindt zich in het Landesmuseum te Zürich.
- Flums is een graag bezocht zomerverblijfplaatsje vanwege de nabijheid van de Flumserberg.
- Deze berg bestaat uit een heel ander gesteente dan de kalkbergen aan de overzijde van de Walensee, de ondergrond is rode zandsteen.
- Een weg voert naar de hoger op de Flumserberg gelegen dorpjes: Tannenheim en Tannenbodenalp.
- Van deze voornamelijk wintersportdorpen gaan bergbanen verder omhoog in het gebergte; het uitzicht op de Churfirten en de Alviergruppe is hier prachtig.
- Vanaf de Maschgenkamm kunt u de gemarkeerde Zigerrundweg volgen.
- De Maschgenkamm is ook bereikbaar met de bergbaan van Unterterzen aan de Walensee.
- Aan de zuidkant van het Schilstal ligt de 'Kleinberg', waar een gondelbaan van Saxli (630 m) naar Schönholden (1490 m) gaat.
- U kunt van bovenuit weer afdalen via de Chapfensee met zijn mooie hoogveen (1030 m) en het landschappelijk fraaie dorpje Vermol naar Mels en Sargans.
- U loopt dan een klein stukje over de bekende 'Walsa-Höhenweg' een schitterende wandelroute op gemiddeld 900 m hoogte van Bad Ragaz via Flumserberg, bovenlangs de Walensee naar Weesen.

48 Walenstadt

Walenstadt ± 4749 inwoners

- Walenstadt is een gemeente en plaats in het Zwitserse kanton Sankt Gallen, en maakt deel uit van het district Sarganserland.
- Walenstadt ligt aan de oostelijke oever van het Walenmeer.

Het Walenmeer

- Het Walenmeer (Duits:Walensee) bevindt zich in de Zwitserse kantons Sankt Gallen en Glarus.
- De naam Walenmeer komt van de toenmalige taalgrens tussen de Retoromanen (in het oosten) en de Alemannen (in het westen).
- Walen is een verbastering van welschen, een woord dat nog altijd gebruikt wordt om bewoners van Franstalig Zwitserland mee aan te duiden.
- Het meer ligt op 419 meter hoogte en heeft een oppervlakte van 24 km², het is maximaal 151 meter diep.
- De temperatuur van het water is, als gevolg van de ligging in een dal met aan beide zijden hoge en steile hellingen, enige graden kouder dan de omliggende meren, zelfs in de zomer wordt het water nauwelijks warmer dan 20°C.
- De Linth is na het verleggen van de loop van deze rivier de grootste waterleverancier van het Walenmeer, voor deze correctie van 1807 tot 1811, was dit de Seez.

Linth (rivier)

- De Linth is een rivier die de Zwitserse kantons Glarus, Sankt Gallen en Schwyz doorstroomt, de bron van de rivier ligt in het Tödi-massief in de Alpen, de zijrivier Sernft mondt uit in de Linth.
- De Linth stroomt uit in het Walenmeer en wordt dan een kanaal tussen het Walenmeer en het meer van Zürich.
- Na het meer van Zürich stroomt de rivier verder onder de naam Limmat.
- Dit Linthkanaal is gebouwd van 1807 tot 1816 en maakte een einde aan de regelmatige overstromingen in het oude stroomgebied van de Linth.
- En ander bijgevolg was de verlaging van de waterspiegel van het Walenmeer met meer dan 5 meter, waardoor het moerasgebied goed uitdroogde.

	Quarten 1.040 m
---	------------------------

	Murgwald 1.420 m
---	-------------------------

№ 47 Murg	
------------------	---

№ 46 Mühlehorn	
-----------------------	---

	Kerenzerberg 5.760 m
---	-----------------------------

Kanton Sankt Gallen

- Sankt Gallen is een kanton in het noordoosten van Zwitserland.
- Het is een Alpen-kanton.
- Duits: St. Gallen; Frans: Saint-Gall; Italiaans: San Gallo; Reto-Romaans: Son Gagl; Engels: St. Gall of St. Gallen.
- Van de bevolking van het kanton is 52,3% Rooms-katholiek, 28,3% gereformeerd en 6,1% islamitisch

Geschiedenis

- De gebieden van het kanton Sankt Gallen worden gevormd door de landerijen van het klooster van Sankt Gallen.
- Het kanton Sankt Gallen was een deel van het kanton Säntis tijdens de Helvetische Republiek van 1798 tot 1803.
- Het kanton Sankt Gallen werd in 1803 in opdracht van de vertegenwoordiger van Napoleon uit het tot 1798 bestaande vorstenbisdom St. Gallen, het graafschap Toggenburg en meerdere gedeelten van andere kantons (Rapperswil, landvoogdij Uznach, Gaster, Sargans, Rheintal, graafschap Werdenberg, Gams, heerschap Sax) gevormd.
- Samen met de ook nieuw gevormde kantons Thurgau, Vaud, Aargau, Graubünden en Ticino is het kanton in 1803 in het Zwitsers Eedgenootschap opgenomen.

№ 45 Weesen	
--------------------	---

№ 44 Niederurnen	
-------------------------	---

Kanton Glarus

- Glarus (Duits: Glarus; Frans: Glaris; Italiaans: Glarona; Reto-Romaans: Glaruna; Engels: Glarus) is een kanton in het midden-oosten van Zwitserland, is een Alpenkanton.
- De inwoners van het kanton zijn 42% protestant en 37% Rooms-katholiek

Geschiedenis

- Opgravingen uit de bronstijd (13de tot 9de eeuw v.Chr.) bewijzen de menselijke bewoning in Glarus.
- Opgravingen en benamingen van plaatsen geven aan dat de Kelten (3de eeuw voor Chr.) hier geleefd hebben.
- De naam van de rivier Linth komt van het Keltische «linta», wat de buigzame, slang of draak betekent.
- Man kan bij het Walenmeer ook resten van Romeinse bebouwing vinden.
- Glarus hoorde in de Romeinse tijd tot de provincie Rätien.
- De eerste kerk werd in de 6de eeuw in Glarus gebouwd.
- Fridolin van Säckingen, een van de missionarissen uit die tijd, is nu de beschermheilige van het kanton.
- Omstreeks 700 komen de Germanen, maar pas in de 11de eeuw wordt hun taal algemeen overgenomen.
- In de 13de eeuw wordt Glarus beheerst door Habsburg, waarvan de bewoners niet zo gediend zijn.
- In 1282 wordt "de gemeenschap van mannen van het gehele dal Glarus" gevormd. In 1351 wordt Glarus vrijwillig veroverd door Zürich en de midden-Zwitserse kantons ("Innerschweiz").
- In 1352 wordt een aanval van de Habsburgers teruggeslagen, en sluiten ze zich aan bij het Zwitsers Eedgenootschap.
- Na de uiteindelijk overwinning op Habsburg in 1388, kopen ze zich ook nog vrij van het klooster Säckingen in 1395.
- Al voor 1530 is de meerderheid van Glarus gereformeerd.
- Zwingli heeft 10 jaar in Glarus als pater gewerkt en zijn reformatieschrift in 1523 aan Glarus opgedragen.
- Tussen 1798 en 1803 was Glarus een deel van het nieuwe kanton Linth, dat door Napoleon is gevormd (en daarna weer werd ontbonden).

№ 43 Bilten

 3

Bilten

- Bilten is een plaats en voormalige gemeente in het Zwitserse kanton Glarus, en maakt sinds 1 januari 2011 deel uit van de gemeente Glarus Nord.
- Bilten ligt aan het Linthkanaal tussen het Walenmeer en het Meer van Zürich ongeveer 50 km ten zuidoosten van Zürich.
- In de tweede helft van de 20ste eeuw veranderde de gemeente van een boerengemeenschap tot een industrieplaats en gedurende deze relatief korte tijd verdrievoudigde zich het inwoneraantal.
- De Zwitserse wielrenner Urs Freuler werd geboren in Bilten

 № 42 Verzweigung Reichenberg

A53

> **Zürich**

>

 3

№ 41 Lachen

 3

№ 40 Pfäffikon

 3

№ 39 Schindeleggi

 3

Kanton Schwyz

- Schwyz is een kanton in het midden van Zwitserland, Duits: Schwyz; Frans: Schwytz of Schwyz; Italiaans: Svitto; Reto-Romaans: Sviz.
- Het kanton Schwyz is voor het grootste gedeelte Rooms-katholiek, met als centrum het Benedictijnse klooster Einsiedeln.

Geschiedenis

- Er wonen al duizenden jaren mensen in het gebied van het kanton, hoofdzakelijk aan het Meer van Zürich.
- Stenen en bronzen werktuigen van 5000 jaar oud zijn hier gevonden.
- 1400 jaar geleden kwamen de Germanen, die vrij spoedig tot het christendom werden bekeerd.
- In de 10de eeuw werd de abdij van Einsiedeln machtiger, waarbij het de controle uitbreidde over de omliggende landerijen.
- De handel over de Gotthard-pas was een belangrijke economische factor in Schwyz.
- Op 1 augustus (de nationale feestdag van Zwitserland) 1291 werd het Pakt van Rütli gesloten, samen met de kantons van Unterwalden en Uri.
- Omdat Schwyz een leidersrol had binnen dit pakt werd per 1320 de naam van het kanton voor de gehele confederatie gebruikt.
- Pas in 1803 echter werd Schweiz de officiële naam van Zwitserland.
- Ook de vlag van Zwitserland komt van de vlag van Schwyz.
- De reformatie werd niet geaccepteerd door Schwyz.
- Bij de slag van Kappel in 1531 heeft het leger van Schwyz het leger van de reformatieleider Huldrych Zwingli verslagen.
- Zwingli zelf werd gedood in de slachting.
- Tussen 1798 en 1803 was Schwyz een deel van de Helvetische Republiek, gevormd door Napoleon.
- Een gedeelte van het kanton heeft zich in 1830 onder de naam Schwyz Buitenlanden afgesplitst, maar werd al in 1833 weer in het kanton opgenomen.
- In 1845 verenigde het kanton zich met de andere rooms-Katholieke kantons in een afsplitsing van de statenbond (zie Sonderbund) .
- Echter in 1848 werd Schwyz één van de kantons in de nieuw gevormde bondsstaat.

38 Wollerau

Wollerau ± 6.960 inwoners.

Wollerau is een gemeente en plaats in het Zwitserse kanton Schwyz, en maakt deel uit van het district Höfe.

Bekende inwoners:

- Kimi Räikkönen, Rallyrijder
- Felipe Massa, Formule 1 coureur
- Roger Federer, Tennisser
- Martina Hingis, Oud-tennisster

37 Richterswil

Zürichsee

- Het meer van Zürich (Duits:Zürichsee) ligt ten zuidoosten van Zürich in de Zwitserse kantons Zürich, Sankt Gallen en Schwyz.
- Het meer wordt gevuld hoofdzakelijk met water uit de rivier de Linth.
- Het water stroomt uit het meer via de rivier de Limmat in Zürich, die uiteindelijk in de Rijn uitmondt.
- De oppervlakte van het meer is 88,7 km².
- De lengte is maximaal 40 km en de breedte maximaal 3,85 km.
- Het meer ligt op 406 meter hoogte en heeft een maximale diepte van 143 meter.
- Het meer bevat ongeveer 3900 miljoen m³ water.
- In het meer bevinden zich 2 eilanden, waarvan het eiland Ufenau bewoond is en het eiland Lützelau tot natuurgebied verklaard is.
- Het meer van Zürich is ontstaan uit een gletsjer (Linthgletsjer) ten tijde van de laatste ijstijd.
- Aan de oostkant van het meer ligt de "Goudkust" van Zürich met kapitale gebouwen en villa's.
- Steden aan het meer zijn Zürich, Rapperswil, Stäfa, Horgen, Thalwil, Wädenswil, Richterswil, Pfäffikon en Lachen.
- Tussen Horgen en Meilen wordt een auto-veerdienst , en tussen Stäfa, Männedorf en Wädenswil een passagiersdienst onderhouden.
- Er bestaat een kleine visserij-industrie.
- Het meer was voor de laatste keer geheel bevroren in 1963.

№ 36 Wädenswil

Wädenswil ± 19.451 inwoners

- Wädenswil is een gemeente en plaats in het Zwitserse kanton Zürich, en maakt deel uit van het district Horgen.
- In Wädenswil bevindt zich het secretariaat van Hortus Botanicus Helveticus, een vereniging van botanische tuinen en plantencollecties in Zwitserland.

№ 37 Richterswil

Zürichsee

- Het meer van Zürich (Duits: Zürichsee) ligt ten zuidoosten van Zürich in de Zwitserse kantons Zürich, Sankt Gallen en Schwyz.
- Het meer wordt gevuld hoofdzakelijk met water uit de rivier de Linth.
- Het water stroomt uit het meer via de rivier de Limmat in Zürich, die uiteindelijk in de Rijn uitmondt.
- De oppervlakte van het meer is 88,7 km².
- De lengte is maximaal 40 km en de breedte maximaal 3,85 km.
- Het meer ligt op 406 meter hoogte en heeft een maximale diepte van 143 meter.
- Het meer bevat ongeveer 3900 miljoen m³ water.
- In het meer bevinden zich 2 eilanden, waarvan het eiland Ufenau bewoond is en het eiland Lützelau tot natuurgebied verklaard is.
- Het meer van Zürich is ontstaan uit een gletsjer (Linthgletsjer) ten tijde van de laatste ijstijd.
- Aan de oostkant van het meer ligt de "Goudkust" van Zürich met kapitale gebouwen en villa's.
- Steden aan het meer zijn Zürich, Rapperswil, Stäfa, Horgen, Thalwil, Wädenswil, Richterswil, Pfäffikon en Lachen.
- Tussen Horgen en Meilen wordt een auto-veerdienst, en tussen Stäfa, Männedorf en Wädenswil een passagiersdienst onderhouden.
- Er bestaat een kleine visserij-industrie.
- Het meer was voor de laatste keer geheel bevroren in 1963.

N° 35 Horgen	3
---------------------	--

N° 34 Thalwil	3
----------------------	--

N° 33 Zürich-Wollishofen	3
---------------------------------	--

✘ N° 32 Verzweigung Zürich-Süd	A3w	> Zürich	3
		>	

	Uetliberg 4.410 m
---	--------------------------

N° 31a Wettwil am Albis	3
--------------------------------	--

✘ N° 31 Verzweigung Zürich-West	4	> Bargen	3
		> Altdorf	

	Aescher 2.160 m
---	------------------------

N° 30 Birmensdorf	3
--------------------------	--

	Hafnerberg 1.385 m
---	---------------------------

N° 29 Uitikon	3
----------------------	--

N° 28 Urdorf-Süd	3
-------------------------	--

N° 27 Urdorf-Nord	3
--------------------------	--

✘ N° 26 Kreuz Limmattal	1 4	> Genève - St. Margrethen	3
		> Bargen - Altdorf	

N° 25 Dietikon	3
-----------------------	--

Kanton Zürich

- Zürich is een kanton in het midden van Zwitserland.
- Het is een deel van het Middenland.
- Duits: Zürich; Frans: Zurich; Italiaans: Zurigo; Reto-Romaans: Turitg; Engels: Zurich; Latijn: Turicum; Zwitserduits: Züri
- De inwoners van het kanton zijn voor ongeveer 30,6% Rooms-katholiek en 39,8 % protestant

Geschiedenis

- De eerste sporen van bewoning stammen uit de steentijd, met de keltische stam de Helvetiërs.
- Van 15 voor Chr. tot 401 heersen de Romeinen hier.
- Daarna komen de Germanen en wordt het christendom verbreid.
- In de 11de eeuw merkt Zürich de invloed van Habsburg uit de Elzas.
- Na het uitsterven van de adellijke familie van de Zähringer in het begin van de 13de eeuw wordt Zürich een vrijstad.
- Het kanton werd lid van het Zwitsers Eedgenootschap in 1351.
- Het Onderland werd in 1362 aan Zürich toegevoegd.
- De noordelijke delen tot aan de Rijn met Winterthur werd van Habsburg gekocht in 1467, overigens tegen de wil van de bewoners van Winterthur.
- In 1525 voert de Raad van Zürich met de theologische leiding van Huldrych Zwingli in Zürich de reformatie in.
- Zürich maakt deel uit van de napoleontische Helvetische Republiek van 1798 tot 1803.
- De eerste versie van de huidige grondwet stamt uit 1869.

N° 24 Spreitenbach

N° 23 Wettingen-Ost

N° 22 Neuenhof

Baregg 1.080 m

A 21 Baden-West

Baden ± 13.850 inwoners

- Aan de Limmat, ten oosten van de laatste uitlopers van de Jura in een breed glooiend landschap, ligt Baden.
- Deze bronnenbadplaats is een echt kuuroord, waar men in alle luxe geniet van het weldadig warme, mineraalrijke water.
- Dit wordt van oudsher gedaan, want vóór onze jaartelling waren de bronnen al bekend bij de Kelten, daarna werden ze door de Romeinen gebruikt die er een nederzetting stichtten, Aquae Helveticae genaamd.
- Uit opgravingen is duidelijk geworden dat er door de eeuwen heen in wezen niets is veranderd: de Romeinen hadden er een hospitaal met een uitgebreid medisch instrumentarium, een apotheek en een groot bad met ruimte voor wel 100 personen, dit alles omgeven met de nodige luxe.
- Ook in de Middeleeuwen genoot de plaats grote bekendheid wegens de wonderbaarlijke genezingen die St. Verena er verrichtte.
- De zwavelrijke bronnen genoten onder meer bekendheid omdat onvruchtbaar geachte vrouwen na een kuur in dit bad zwanger werden.
- Ondanks de grootschalige uitbreiding van de stad is het middeleeuwse centrum goed bewaard gebleven.
- Baden is in de 13de eeuw door toedoen van de Habsburgers herbouwd en kreeg een strategische functie.
- Buiten de stadspoorten ligt op de berg de ruïne van de burcht Stein, vanaf 1100 het domicilie van de geslachten Lenzburg, Kyburg en Habsburg.
- Bij de burcht Stein verzamelden zich de legers van de Habsburgers voor de slag bij Morgarten (1315) en de slag bij Sempach (1386).
- De Eedgenoten die de Habsburgselegers beide keren versloegen, brandschatten in 1415 de burcht en de stad.
- De Bruggerturm uit 1441 is één van de fraaiste restanten van de oude stadsmuur.
- Aan de noordkant aan de buitenkant van de Collegiale Kerk bevindt zich een opvallende beeldengroep die er in 1614, in het teken van de Contrareformatie, is opgesteld.

- Naast de kerk ligt het Rathaus dat aan 'het einde van de 15de eeuw werd gebouwd en waar eeuwenlang de Statenvergaderingen werden belegd.
- De tien wapenschilden van de Eedgenoten die men er kan zien, zijn vervaardigd naar de originele van Lux Zeiner uit 1501.
- Ze hingen er met het doel de samengekomen Eedgenoten te herinneren aan hun gezworen trouw.
- Vanuit de stad leidt een houten overdekte brug naar het voormalige Landvogteischloss uit 1242 aan de overzijde van de Limmat.

✘ N° 20 Verzweigung Birrfield	1	>Genève	3
		>St. Margrethen	

Kanton Jura

- Jura is een kanton in het noordwesten van Zwitserland.
- Het is het jongste kanton van Zwitserland, geheel Franstalig, en pas gevormd in 1979 door een afscheiding van het tweetalige kanton Bern na hevige druk van Franstalige zijde.
- Naamsvarianten: Duits: Jura; Frans: Jura; Italiaans: Giura; Reto-Romaans: Giura; Engels: Jura.
- Het kanton heet officieel République et Canton du Jura.
- De inwoners van het kanton zijn voor 75,0% Rooms-katholiek en voor 12,4% protestant

Geschiedenis

- Het kanton maakte voor 1978 deel uit van het kanton Bern, dat voornamelijk Duitstalig en protestant is.
- De taalkundige en godsdienstige verschillen geven bij een referendum in 1974 de doorslag om een nieuw kanton te scheppen: drie Franstalige katholieke districten kozen voor het nieuwe kanton, drie Franstalige protestantse districten bleven bij Bern.
- Het katholieke Laufental bleef ook bij Bern, maar koos in een referendum in 1994 voor aansluiting bij Basel-Landschaft.
- Het huidige kanton Jura streeft er naar een nieuw kanton te vormen met de protestante drie Jurastische districten die bij Bern zijn gebleven, maar dit op gedicteerde voorwaarden van het huidige parlement van Jura.
- De kans dat de Jurastische districten verenigd worden is klein.

A 19 Brugg

Brugg ± 8500 inwoners

- Brugg is een oude stad met een driehoekige plattegrond, gelegen aan de Aare, dichtbij de plek waar de Reuss en de Limmat in deze rivier opgaan.
- Vóór 1200 stonden bij de strategische overgang van de Aare alleen wachttorens, na 1200 is de vestingstad gebouwd.
- De Schwarze Turm staat dicht bij de brug die een essentiële schakel vormde in de route van Augst naar Windisch over de lage Bözbergpas.
- Angst en Windisch waren al in de 1ste -3^e eeuw na Chr. twee belangrijke Romeinse vestingen (Augusta Raurica en Vindonissa).
- Vast gebouwd aan de Schwarze Turm is het Rathaus.
- Ook in het centrum staat een laat-gotische kerk en er is een voormalige Latijnse School (1515) met schilderijen op de buitenmuur.
- Buiten de westpoort van Brugg is in 1308 koning Albrecht 1 van Habsburg door zijn neef Johann om het leven gebracht.
- De koningin-weduwe Elisabeth wilde Albrecht gedenken door op deze plaats een klooster te laten bouwen, genaamd Königsfelden.
- Het werd een symmetrisch gebouwd dubbelklooster, waarin de verwante orden van Clarissen en Franciscanen onderdak vonden, gescheiden door de centraal gelegen drieschepige basilicale kerk.
- Deze kerk, die lang heeft dienst gedaan als laatste rustplaats van de Habsburgers, is door de eeuwen heen bewaard gebleven, het klooster is bij de Reformatie in 1528 opgeheven.
- Het interieur van de kerk wordt belicht via elf gebrandschilderde ramen, die in opdracht van de Habsburgers werden gemaakt en stellig tot de mooiste en oudste van Europa behoren.
- Over de makers ervan is weinig bekend, wel staat vast dat de ramen in de periode 1325-1330 zijn vervaardigd.
- Niet ver buiten Brugg, in het zuidwesten op de Wülpelsberg, ligt de Habsburg, het stamslot van de Habsburgers.
- In 1020 is de toren gebouwd door bisschop Werner van Straatsburg en zijn zwager, graaf Radbout, later volgden talrijke uitbreidingen.

Autosnelwegen Zwitserland

- Vanuit de Habsburg en de burchten Wildegg en Brunegg hadden de Habsburgers een vaste greep op de driehoekige landstreek tussen Aar en Reuss.
- In Brugg bevindt zich het Vindonissa-museum met informatie over de opgravingen in het vlakbij gelegen voormalige Romeinse legerkamp Vindonissa (Windisch).

	Habsburg 1.540 m
---	-------------------------

	Bözberg 3.700 m
---	------------------------

A* 18 Effingen	
-----------------------	---

A* 17 Frick	
--------------------	---

A* 16 Eiken	
--------------------	---

Kanton Aargau

- Aargau (Frans: Argovie; Italiaans: Argovia; Reto-Romaans: Argovia) is een kanton in het noorden van Zwitserland.
- De inwoners van het kanton zijn ongeveer voor de helft gereformeerd en voor de helft katholiek.

Geschiedenis

- Het gebied van het kanton Aargau werd al in de 5de eeuw door de Germaanse stam de Alemannen bewoond.
- In de 6de eeuw behoorde het tot Frankrijk.
- De oudste bewaard gebleven bron waarin de naam Aargau wordt genoemd, dateert uit 763.
- De onder-Aargau, het gebied van het tegenwoordige kanton Aargau, was in de Middeleeuwen eerst van de graaf van Lenzburg, daarna van de graaf van Kyburg en daarna de hertog van Habsburg.
- Uit de tijd van de Habsburgers stammen de kastelen van Habsburg, Lenzburg en Wildegg en de kloosters van Wettingen en Muri.
- Aargau werd in 1415 door de eedgenoten veroverd.
- In 1798 werd Aargau door de Fransen veroverd en er werden 3 kantons gevormd:
 - Kanton Aargau (met de districten Aarau, Brugg, Kulm, Lenzburg en Zofingen)
 - Kanton Baden (met de districten Baden, Bremgarten, Muri en Zurzach)
 - Kanton Fricktal (met de districten Laufenburg en Rheinfelden van Vooroostenrijk)
- Het huidige kanton werd in 1803 door het samenvoegen van de bovenstaande 3 kantons, waarbij kleine delen aan Zürich werden afgestaan en delen van kanton Bern en Luzern werden overgenomen.

Rivier de Rijn

- De Rijn (Duits: Rhein, Frans: Rhin, Retoromaans: Rein, Zwitserduits: Rhy, Engels: Rhine, Ripuarisch: Rhing, Latijn: Rhenus, in het Nederlands vroeger ook: Rhijn) is met 1233 kilometer een van de langste rivieren van Europa.
- Daarvan ligt 800 kilometer in Duitsland, zoals ook het grootste deel van het stroomgebied (120.000 van de 185.000 km²) op Duits grondgebied ligt.
- De naam van de Rijn komt waarschijnlijk van het Indo-Europese *rei dat "stromen" betekent.

De Rijn in Zwitserland

- De Rijn ontspringt in Graubünden, in de Zwitserse Alpen, waar twee bronrivieren (de Voor-Rijn en de Achter-Rijn) ontspringen.
- De Voor-Rijn is de langste van de twee.
- De totale lengte van de rivier wordt daarom vanaf de Voor-Rijn gemeten.
- Ze ontstaat uit een aantal beken in het Oberalpgebergte en komt bij Reichenau, even ten westen van Chur, samen met de Achter-Rijn.
- De rivier krijgt daar de naam Alpenrijn (Alpenrhein).
- De Achter-Rijn begint aan de voet van de Paradiesgletsjer in de Adula-Alpen bij de San-Bernadinopas.
- De rivier stroomt door het Bodenmeer, dat grotendeels door het Rijnwater wordt gevoed.
- Bij Schaffhausen stort de rivier zich van de Rheinfall: de grootste waterval van Europa.
- De Rheinfall is 150 meter breed en 23 meter hoog.
- In de zomer stroomt er per seconde 600 kubieke meter Rijnwater over de rotsen.
- Bij het Zwitserse Koblenz, aan de Duitse grens, mondt de Aare uit in de stroom.
- De Aare is een zijrivier van de hoofdstroom, hoewel de Aare feitelijk veel meer water voert dan de Rijn.

15 Rheinfelden-Ost

Rheinfelden ± 8000 inwoners

- De middeleeuwse vestingstad Rheinfelden op de linkeroever van de Rijn, is voor een deel gebouwd van de, brokstukken van de Romeinse vesting Augusta Raurica, 9 km naar het westen.
- Er is in de loop der eeuwen veel strijd geleverd om de heerschappij over deze belangrijke vesting.
- De Zähringers voerden er in de 11de eeuw het bewind, waarna de stad beurtelings in handen kwam van Oostenrijkers en Zwitsers welke laatsten uiteindelijk in 1803 het pleit beslechtten.
- Van de vestingwallen resten nog vier oude torens, Messerturm, Kupferturm, Obertorturm en Wasserturm.
- Vooral de Marktgasse in het centrum van de stad ademt nog steeds de sfeer van het verleden.
- De St. Martinuskerk werd na een brand in 1407 naar Bazels model herbouwd, in laat-gotische stijl, met veel barokke toevoegingen van later datum.
- Dichtbij de kerk aan de Marktgasse bevinden zich ook het Raadhuis dat in 1533 werd gebouwd, en het Fricktalmuseum, dat de geschiedenis van de stad en de regio belicht.
- Een collectie oude automobielen en motorfietsen (1896-1962) is te zien in het Oldtimer-Museum.
- Daarnaast is Rheinfelden een bronnenbadplaats en men kan er zowel in moderne als in authentieke middeleeuwse hotels vertoeven.
- Rheinfelden fungeert voor het wegverkeer als een alternatief voor de grensovergang bij het drukke Bazel.

 14 Verzweigung Rheinfelden		> Rheinfelden	

 13 Verzweigung Augst		> Kleinhüningen (CH/D)	
		> Chiasso (CH/I)	

Kanton Basel-Landschaft

- Basel-Landschaft is een halfkanton in het noordwesten van Zwitserland.
- Het wordt door de lokale bevolking verkort "Baselland" of "Baselbiet" genoemd.
- Duits: Basel-Landschaft; Frans: Bâle-Campagne; Italiaans: Basilea Campagna; Reto-Romaans: Basilea-Champagna.
- De inwoners van het kanton zijn 39,7% gereformeerd en 30,9% Rooms-katholiek

Geschiedenis

- Het huidige gebied van het kanton wordt gevormd door het toenmalig invloedsgedebied van de stad Bazel aan de linkerrijnoever, de in 1798-1803 van Bazel-Stad afgegeven gedeelten van het voormalige vorstenbisdom Bazel en het in 1994 na een volksreferendum van kanton Bern aan Basel-Landschaft afgegeven Laufental.
- Laufental was ook eens een onderdeel van het vorstenbisdom Bazel en was door het Congres van Wenen in het jaar 1815 aan kanton Bern toegedeeld.
- Daarmee is het grootste gedeelte van het huidige kanton hetzelfde als het oorspronkelijk kanton Bazel, dat zich in 1501 bij het Zwitsers Eedgenootschap aansloot.
- In 1832 weerden de landelijke gemeenten zich tegen de dominantie van de toen nog aristocratisch geregeerde stad Bazel.
- Ze vormden een zelfstandig halfkanton Basel-Landschaft.
- Het nieuwe kanton werd in 1833 door de confederatie erkend.
- Er werden regelmatig pogingen ondernomen om de beide halfkantons van Bazel te herenigen.
- Die pogingen liepen steeds spaak, de laatste maal in 1969, door het "nee" van de inwoners van Basel-Landschaft.

N 12 Liestal

Liestal ± 12.150 inwoners

- De hoofdstad van het halfkanton Basel-Land, Liestal ligt merkwaardig dicht bij Bazel zelf.
- Na een periode van bloedige botsingen tussen de stads- en plattelandsbevolking is Basel-Land in 1833 afgescheiden van Basel-Stadt.
- Liestal is gebouwd op Romeinse fundamenteën.
- Zo bevinden zich onder de kerk waarschijnlijk de resten van een Romeinse tempel uit de 1ste -2de eeuw van onze jaartelling.
- Op deze plaats bouwden de Franken in de 6de of 7de eeuw een houten kerk, die in de vroege Middeleeuwen werd vervangen door een stenen romaanse kerk.
- Het centrum van Liestal bezit een goed bewaard gebleven middeleeuwse kern
- De resten van de stadsmuur omvatten nog de markante Obertor en de Thomas toren (1509-1511).
- In de hoofdstraat is een hoekhuis versierd met een prachtige slangenfontein (1955).
- Het raadhuis kenmerkt zich door een laatgotische trapgevel en is enkele jaren ouder dan de Thomas toren.

N 10 Verzweigung Hagnau

> N18 Breitenbach

>

Arlesheim (325 m),

- Op 7 km van Bazel, werd in 1658 het domicilie van het domkapittel, omdat in Bazel de Reformatie zegevierde.
- Weliswaar was Arlesheim ook met de Reformatie meegegaan in 1529, maar het werd in 1581 weer heroverd door de katholieken.
- In 1679 werd begonnen met de bouw van de domkerk, één van de interessantste voorbeelden van de Zwitserse barok, met een fraai hoogaltaar en koorstoelen, rijke muurschilderingen en stucwerk.
- Het dorp wordt geflankeerd door twee burchten, Reichenstein en Birseck.

N 9 Basel-Süd

A 8 Basel-Ost

Chemische en farmaceutische industrieën (BASF)

- Met de zijde-industrie werd in Bazel in feite al de basis gelegd voor de grote chemische en farmaceutische industrieën van nu, die hun oorsprong onder andere vonden in de bereiding van kleurstoffen voor zijden en katoenen weefsels.

A 7 Basel-Wettstein

Bazel ± 185.000 inwoners

- Bazel (Basel/Bále) is al eeuwen lang de Zwitserse 'Poort naar de Wereld', met de blik gericht op de Franse Elzas en het Duitse Zwarte Woud.
- De strategische ligging aan de Rijn, die altijd een belangrijke handelsverbinding met het noorden is geweest, heeft de ontwikkeling van Bazel als stad sterk bevorderd.
- Nu nog is Bazel de thuishaven voor honderden koopvaardijschepen.
- De rivier die door het hart van de stad stroomt, wordt overspannen door zes bruggen, waarvan de eerste werd gebouwd onder bisschop Heinrich von Thun in 1225.
- Nog steeds bestaat in Bazel een voelbaar internationale sfeer, de stad deelt haar luchthaven met het Franse Minhouse en heeft grensposten met zowel Duitsland als Frankrijk.
- Bazel is de tweede stad van Zwitserland, alleen Zürich is groter.

6 Basel-Badischer Bahnhof

Basel Badischer Bahnhof

- Basel Badischer Bahnhof is een spoorwegstation in de Zwitserse stad Bazel.
- Het eerste station met deze naam bevond zich van 1862 tot 1913 op de plaats waar tegenwoordig de Mustermesse gehouden wordt.
- In 1913 kwam een nieuw stationsgebouw gereed op de huidige locatie, ongeveer een halve kilometer oostelijker.
- Hoewel het station zich bevindt op Zwitsers grondgebied, behoren delen van het station tot Duitsland en wordt het station geëxploiteerd door de Duitse spoorwegmaatschappij Deutsche Bahn.
- Het station is gelegen aan de RheintalBahn aan de Basler Verbindungsbahn aan de Hochrheinbahn en de Wiesentalbahn.
- De complexe situatie is het gevolg van een verdrag tussen de Zwitserse Confederatie en het groothertogdom Baden uit 1913.
- Hoewel de perrons en een deel van de stationshal Duits zijn, liggen de winkels in de stationshal wel in Zwitserland en is de officiële munteenheid hier de Zwitserse frank, al is het gebruik van de euro er algemeen geaccepteerd.
- Dit station werd op 12 september 1913 in gebruik genomen en op 13 september 1913 officieel geopend.
- De grens tussen het Zwitserse en het Duitse gebied ligt aan de onderste trede van de trap bij het station.
- Vanuit het Duitse station Freiburg Hauptbahnhof is dit station makkelijk te bereiken.
- Na Basel Bad Bf rijdt men direct Zwitserland in.
- Voor dit stuk van de spoorlijn moet men in bepaalde gevallen extra bijbetalen, zoals de Konus-Karte die onder andere in de regio van Simonswald geldig is, is niet geldig in Zwitserland.

5 Verzweigung Wiese

>Kleinhüningen (CH/D)

>Chiasso (CH/I)

№ 5 Basel-Nord

Basel en Baselland

- Bazel is voor velen dé toegangspoort tot Zwitserland, maar omgekeerd is de stad voor de Zwitsers ook al eeuwenlang de 'Gouden Poort' naar buiten.
- Bazel ligt natuurlijk ook een beetje afgezonderd benoorden de Jura, in een hoek tussen de Elzas en het Zwarte Woud.
- Van levensbelang is altijd de Rijn geweest, een uitgelezen transportweg die vanaf hier naar het noorden afbuigt en bevaarbaar is.
- De Rijn is ook een oude grens en werd al in de Romeinse tijd met legerkampen en vestingen verdedigd.
- Telkens nieuwe vestingen werden gebouwd op oude fundamenten, dat geldt ook voor de gotische Münsterkerk die midden in Bazel staat op de plaats van het Romeinse Basilia.
- Vanuit het Rijndal klimmen de Juraheuvelds op in het zuiden, een uiterst vruchtbaar gebied dat op veel strategische punten wordt beheerst door oude burchten, soms vervallen, maar voor het merendeel prachtig gerestaureerd.

№ 4 Basel-Klybeck

№ 3 Basel-St. Johann

№ 2 Basel-Kannenfeld

Kanton Bazel-Stad

- Bazel-Stad is een kanton in het noorden van Zwitserland, Duits: Basel-Stadt; Frans: Bâle-Ville; Italiaans: Basilea Città; Reto-Romaans: Basilea-Citad.
- De bevolking bestaat voor 26,5% uit protestanten, voor 24,9% uit Rooms-katholieken en voor 31,0% uit niet-gelovigen (2000); dat laatste percentage is voor Zwitserland erg hoog.

Geschiedenis

- Het kanton Bazel-Stad ontstond in 1833, toen het kanton Basel-Landschaft zich afsplitste van het toenmalige kanton Bazel (zie Basel-Landschaft of Bazel voor verdere informatie).

Bazel-Stad heeft deze splitsing tot op heden niet in de grondwet geaccepteerd.

1 Euroairport

EuroAirport

- EuroAirport Bazel-Mulhouse-Freiburg (IATA: BSL, MLH, EAP, ICAO: LFSB) is een internationale luchthaven bij Bazel, Mulhouse en Freiburg, de luchthaven ligt in Frankrijk, op de administratieve grond van de gemeente Saint-Louis vlakbij de Zwitserse en Duitse grens.
- In 2007 werd de luchthaven door 4.270.000 passagiers gebruikt.

Internationale status

- Bazel-Mulhouse-Freiburg is een van de weinige luchthavens in de wereld die twee landen verbindt: Frankrijk en Zwitserland.
- Opmerkelijk is, dat de luchthaven compleet in het Franse gedeelte ligt, maar na een verdrag in 1946 ook van Zwitserland is geworden.
- Het luchthavengebouw zelf is gesplitst in twee afzonderlijke helften, de ene helft in dienst van de Franse kant en de andere helft in dienst van de Zwitserse kant.
- Er is een douane-punt in het midden van de terminal, zodat mensen de grens over kunnen.
- De pieren die toegang bieden tot de vliegtuigen is in een gezamenlijke internationale zone.
- Vanwege haar unieke internationale status, heeft EuroAirport drie IATA codes: BSL (Bazel) is de Zwitserse code, MLH (Mulhouse) is de Franse code en EAP (EuroAirport) is de internationale code. De ICAO-code is LFSB.

Geschiedenis

- De plannen voor de bouw van een gezamenlijke Zwitsers-Franse luchthaven begon in de jaren 1930, maar werden tegengehouden door de Tweede Wereldoorlog.
- In 1946 werden de besprekingen weer geopend en werd overeengekomen dat een luchthaven zou worden gebouwd op Blotzheim, 4 km ten noorden van de stad.
- De bouw begon op 8 maart 1946 en een voorlopige luchthaven met een 1200 meter baan werd officieel geopend op 8 mei in hetzelfde jaar.
- Tussen najaar 1951 en voorjaar 1953, werd de oost-westbaan verlengd tot 1600 meter en de "Zollfreistrasse" (douanevrije straat) werd de toegang van Bazel naar de vertrekterminal, zonder dat men langs de Franse grenscontroles hoefde te gaan.
- Het eerste uitbreidingsproject werd goedgekeurd door een referendum in Bazel in 1960. In de komende decennia werden de terminals en landingsbanen voortdurend uitgebreid.
- De noord-zuid baan bereikte 3900 meter in 1972.
- In 1984 werd een aantal van 1 miljoen passagiers per jaar bereikt.
- In 1987, werd de officiële naam veranderd in "Euro-Airport Bazel-Mulhouse-Freiburg".
- In 1992, werd het aantal van 2 miljoen passagiers bereikt en in 1998 3 miljoen.
- Het besluit werd genomen om de terminals weer te vergroten met een nieuwe Y-vormige pier.
- De eerste fase werd voltooid in 2002, de tweede fase in 2005.
- De luchtvaartmaatschappij Crossair was gestationeerd op Bazel en was de grootste luchtvaartmaatschappij.
- Na het faillissement van Swissair in 2001 en de transformatie van Crossair in Swiss International Air Lines, daalde het aantal vluchten van Bazel en de nieuwe terminal was aanvankelijk onderbenut.
- In 2004 heeft de low cost carrier easyJet een basis op Bazel geopend en de passagiersaantallen stegen weer, tot 4 miljoen in 2006.

